

บทที่ 4 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือ (Inventory) เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนของกิจการ ในกิจการที่ซื้อสินค้าสำเร็จรูปมาขาย สินค้าคงเหลือ (Merchandise Inventory) หมายถึงสินค้าสำเร็จรูปหรือสินค้าคงเหลือที่กิจการมีไว้เพื่อขายในปีถัดไป ส่วนสินค้าคงเหลือของกิจการอุตสาหกรรม สินค้าคงเหลือจะประกอบด้วย

1. **สินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods)** หมายถึงสินค้าที่ผลิตสำเร็จแล้วพร้อมที่จะจำหน่าย ได้รับความทุนของสินค้าสำเร็จรูปประกอบไปด้วย วัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิตต่าง ๆ เพื่อผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป ตัวอย่าง เช่น กิจการที่ผลิตเสื้อยืดจำหน่าย เสื้อยืดที่ผลิตพร้อมที่จะจำหน่ายเป็นสินค้าที่สำเร็จรูปของกิจการ
2. **สินค้านำระหว่างผลิต หรืองานระหว่างทำ (Good or Work in Process)** หมายถึงสินค้าที่ยังผลิตไม่สำเร็จ ยังอยู่ระหว่างการผลิตให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ราคามูลของสินค้าประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต เฉพาะส่วนที่ยังผลิตไม่สำเร็จ เช่น เสื้อยืด ยังไม่ได้ตัดปก หรือกระเป๋าคือ เป็นต้น
3. **วัตถุดิบ (Raw Materials)** หมายถึง วัตถุดิบส่วนสำคัญที่ใช้ในทางผลิตสินค้าสำเร็จรูป เช่น การผลิตเสื้อยืด ผ้าเย็บ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการทำเสื้อยืด
4. **วัสดุโรงงาน (Factory Supplies) หรือวัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Raw Materials)** หมายถึงวัสดุที่ใช้ประกอบในการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัสดุที่ใช้เป็นส่วนสำคัญ เป็นวัสดุประกอบที่ใช้ในปริมาณน้อยไม่สามารถคำนวณเป็นต้นทุนของสินค้าได้โดยตรงหรือคำนวณยากเช่น เชื้อเพลิง ที่ใช้เย็บเสื้อยืด เป็นต้น ในทางปฏิบัติถือว่าวัสดุโรงงานส่วนที่ใช้หมดไปในงวดหนึ่ง ๆ เป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตในงวดนั้น ๆ
วัสดุโรงงานคงเหลือเมื่อสิ้นงวดเป็นสินค้าคงเหลือชนิดหนึ่งของกิจการอุตสาหกรรม

รายการที่ควรถือเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการ

สินค้าคงเหลือเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนอย่างหนึ่งของกิจการ ดังนั้นสินค้าคงเหลือของกิจการควรจะรวมเฉพาะสินค้าที่เป็นกรรมสิทธิ์ของกิจการนั้น สินค้าใดที่อยู่ในความครอบครองของกิจการ แต่ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของกิจการ จะไม่รวมเป็นสินค้าของกิจการ ดังนั้นในการตรวจนับสินค้าคงเหลือจะต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนว่าเป็นสินค้าประเภทใดควรตรวจนับหรือไม่ จะมีสินค้าคงเหลือของกิจการบางประเภทที่ไม่ได้อยู่ในกิจการแต่กรรมสิทธิ์ของสินค้าเป็นของกิจการซึ่งได้แก่

สินค้าระหว่างทาง (Goods in Transit) หมายถึงสินค้าที่กิจการซื้อแล้ว แต่กิจการยังไม่ได้รับเฉพาะอยู่ในระหว่างการขนส่งได้แก่สินค้าที่ซื้อตามเงื่อนไข F.O.B. Shipping Point ถึงกรรมสิทธิ์ในสินค้าโอนมาเป็นของผู้ซื้อเมื่อผู้ขายจัดส่งสินค้าให้ผู้ซื้อแล้ว แม้สินค้าจะอยู่ระหว่างการขนส่งยังไม่ได้ถึงมือผู้ซื้อก็ตาม กิจการผู้ซื้อจะต้องนับสินค้าจำนวนนั้นเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการด้วย ส่วนการซื้อสินค้าตามเงื่อนไข F.O.B Destination นั้น ยังไม่ถือเป็นสินค้าคงเหลือของผู้ซื้อจนกว่าสินค้าจะถึงมือผู้ซื้อแล้ว จึงนับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของผู้ซื้อ

สินค้าฝากขาย (Goods on Consignment) สินค้าที่กิจการส่งไปขายฝากที่กิจการอื่น และยังไม่ได้ขาย ถือว่าเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการที่ฝากขาย หรือผู้ฝากขาย (Consignor) ส่วนกิจการที่รับฝากขาย หรือผู้ฝากขาย (Consignee) จะไม่นับรวมมูลค่าสินค้าที่รับฝากขายนั้นเป็นสินค้าคงเหลือของตนเอง การตีราคาทุนของสินค้าฝากขายควรใช้ราคาทุนของสินค้าบวกค่าใช้จ่ายในการฝากขายสินค้านั้น เช่น การขนส่งและค่านายหน้าของผู้รับฝากขาย เป็นต้น

สินค้าที่แยกไว้ต่างหาก (Segregated Goods) เป็นสินค้าที่ลูกค้าสั่งทำขึ้นเป็นพิเศษ เมื่อผลิตเสร็จแล้วจะแยกไว้ต่างหากเพื่อส่งมอบให้ลูกค้า ถือว่าขายได้แล้วจึงไม่นับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการ

สินค้าที่ขายโดยมีเงื่อนไขและสินค้าที่ขายตามสัญญาผ่อนชำระ (Conditional and Installment Sales) สินค้าเหล่านี้ตามหลักจะถือกรรมสิทธิ์ในสินค้าจะเป็นของผู้ซื้อ เมื่อผู้ซื้อชำระค่าสินค้าครบถ้วน แต่ในทางปฏิบัติมักไม่ถือเรื่องเรื่องการโอนกรรมสิทธิ์โดยเคร่งครัด เมื่อมีการตกลงซื้อขายกันแล้ว ผู้ซื้อจะบันทึกบัญชีเป็นซื้อสินค้าและนับสินค้านั้นเป็นสินค้าคงเหลือด้วย ส่วนทางด้านผู้ขายจะบันทึกบัญชีขาย และไม่นับสินค้านั้นเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการ

ราคาสินค้าคงเหลือ

เพื่อให้เป็นไปตามข้อสมมติขั้นพื้นฐานทางการบัญชีว่าด้วย หลักราคาทุน (Historical Costs)

จะใช้หลักการบันทึกบัญชีราคาสินค้าคงเหลือด้วยราคาทุน ทั้งนี้เพราะราคาสินค้าคงเหลือมีความสำคัญในการคำนวณกำไร และแสดงเป็นสินทรัพย์ในงบดุลของกิจการ

ราคาทุนของสินค้า (Inventory Costs) หมายถึงค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเกี่ยวกับการจัดซื้อและการขนส่งสินค้า จนสินค้านั้นเข้ามาอยู่ในร้านพร้อมที่จะขายได้ ในกิจการที่ผลิตสินค้าจำหน่ายราคาทุนของสินค้าจะได้แก่ ต้นทุนของวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต หรือต้นทุนผลิตนั่นเอง

การตีราคาสินค้าคงเหลือตามราคาทุน

การตีราคาสินค้าคงเหลือตามราคาทุนมีหลายวิธี ที่นิยมใช้กันมาก มีดังนี้

1. วิธีคิดตามราคาทุนที่ระบุเฉพาะ
2. วิธีถัวเฉลี่ย
 - วิธีถัวเฉลี่ยแบบง่าย
 - วิธีถัวเฉลี่ยน้ำหนัก
 - วิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่
3. วิธีเข้าก่อนออกก่อน
4. วิธีเข้าหลังออกก่อน

1. **วิธีคิดตามราคาทุนที่ระบุเฉพาะ (Specific Identification of Cost Method)** วิธีนี้โดยปกติจะนำมาใช้ในกิจการที่จำหน่ายสินค้าชิ้นใหม่มีจำนวนไม่มากและมีราคาแพง เช่น กิจการขายรถยนต์ ขายเครื่องคอมพิวเตอร์ ขายเครื่องจักรกล เป็นต้น กิจการจะบันทึกราคาทุนของสินค้าแต่ละชิ้นแยกไว้ต่างหากไม่ปะปนกับสินค้าอื่น เมื่อขายสินค้าชิ้นใดออกไปก็สามารถทราบราคาทุนของสินค้าที่ขายไปได้ ต้นทุนขายก็คือราคาทุนของสินค้าทุกชิ้นที่ขายออกไป และราคาทุนของสินค้าทุกชิ้นที่ยังคงเหลือในกิจการจะเป็นราคาทุนของสินค้าคงเหลือ

ตัวอย่าง กิจการแห่งหนึ่งจำหน่ายเครื่องคอมพิวเตอร์มีรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าในเดือนธันวาคม 2537 ดังนี้

คอมพิวเตอร์รุ่น 486 มีไว้เพื่อขายจำนวน 10 เครื่องราคาเครื่องละ 35,000 บาท ขายในระหว่างเดือนธันวาคมไป 5 เครื่อง

คอมพิวเตอร์รุ่น 586 มีไว้เพื่อขายจำนวน 12 เครื่องราคาเครื่องละ 45,000 บาท ขายในระหว่างเดือนธันวาคมไป 8 เครื่อง

การคำนวณราคาสินค้าคงเหลือปลายงวดและต้นทุนขาย ดังนี้

สินค้า	จำนวนและราคา	ต้นทุนขาย	สินค้าคงเหลือ
คอมพิวเตอร์รุ่น 486	10 @35,000-350,000	5@35,000=175,000	5@35,000=175,000
คอมพิวเตอร์รุ่น 586	12 @45,000-540,000	8@45,000=360,000	4@45,000=180,000
		535,000	355,000

ในบางกิจการที่มีการขายสินค้าหลายชนิดและเป็นจำนวนมากไม่อาจทราบราคาทุนของสินค้าแต่ละชนิดได้ ดังนั้นจึงไม่เหมาะสมที่จะใช้วิธีนี้ ควรใช้วิธีตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีอื่น

2. **วิธีถัวเฉลี่ย** การตีราคาสินค้าคงเหลือตามราคาทุนด้วยวิธีถัวเฉลี่ย ถือหลักการกระจายราคาทุนให้กับสินค้าแต่ละชนิด ซึ่งมีวิธีถัวเฉลี่ยได้ 3 วิธี

2.1 วิธีถัวเฉลี่ยแบบง่าย (Simple – average Method) เป็นการตีราคาสินค้าคงเหลือตามราคาทุน สำหรับกิจการที่ใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic Inventory System) เท่านั้น เพราะวิธีถัวเฉลี่ยเป็นแบบง่าย ๆ โดยนำเอาราคาต่อหน่วยของสินค้าต้นงวด และสินค้าที่ซื้อเข้ามาแต่ละครั้งรวมกันแล้วหารด้วยจำนวนครั้งจะเป็นราคาทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วยของสินค้า ซึ่งต้นทุนวิธีถัวเฉลี่ยต่อหน่วยที่คำนวณได้นี้จะใช้ในการคำนวณราคาทุนของสินค้าคงเหลือ

ตัวอย่าง กิจการมีสินค้าคงเหลือต้นงวดจำนวน 1,000 หน่วยในราคาหน่วยละ 4 บาท ในระหว่างเดือน มีการซื้อดังนี้

- ครั้งที่ 1 จำนวน 2,000 หน่วย ราคาหน่วยละ 4.50 บาท
- 2 จำนวน 5,000 หน่วย ราคาหน่วยละ 5 บาท
- 3 จำนวน 6,000 หน่วย ราคาหน่วยละ 5.50 บาท
- 4 จำนวน 7,000 หน่วย ราคาหน่วยละ 6 บาท

ปลายงวดตรวจสินค้าคงเหลือได้ 4,000 หน่วย

$$\text{ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย} = \frac{\text{ราคาทุนต่อหน่วยของสินค้าแต่ละครั้ง}}{\text{จำนวนครั้ง}}$$

$$\text{ราคาทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วย} = \frac{4 + 4.50 + 5 + 5.50 + 6}{5} = \frac{25}{5} = 5$$

$$\text{ราคาทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วย} = 5$$

$$\text{ราคาทุนของสินค้าคงเหลือปลายงวด} = 4,000 \times 5 = 20,000 \text{ บาท}$$

ต้นทุนขายคำนวณได้ดังนี้

ราคาทุนสินค้า	= 1,000 x 4	= 4,000
ครั้งที่ 1	= 2,000 x 4.5	= 9,000
2	= 5,000 x 5	= 25,000
3	= 6,000 x 5.5	= 33,000
4	= 7,000 x 6	= 42,000
ราคาต้นทุนรวม		= 113,000
หัก ราคาทุนของสินค้าคงเหลือปลายงวด		= 20,000
ต้นทุนขาย		= 93,000

ข้อดีและข้อเสียของวิธีถัวเฉลี่ยแบบง่าย

ข้อดี สามารถคำนวณได้ง่าย ไม่ซับซ้อน

ข้อเสีย ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยไม่ใกล้เคียงกับราคาทุนจริงเป็นผลกระทบต่อต้นทุนขายและสินค้าคงเหลือปลายงวด โดยเฉพาะปริมาณสินค้าที่มีการซื้อขายแต่ละครั้งมีปริมาณที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่นำมาพิจารณาด้วย

2.2 วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted – average Method) เป็นวิธีคิดต้นทุนวิธีถัวเฉลี่ยต่อหน่วยโดยคำนึงถึงปริมาณสินค้าที่มีอยู่ทั้งสิ้น เมื่อต้นงวด และในระหว่างงวดที่มีการซื้อจะนำไปหารด้วยต้นทุนของสินค้าที่มีอยู่ทั้งสิ้น จะได้ต้นทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วยออกมา วิธีนี้จะใช้สำหรับกิจการที่บันทึกบัญชีตามระบบสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic Inventory System) เท่านั้น เพราะจะคำนวณต้นทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วย ณ วันสิ้นงวด

ตัวอย่าง จากรณีข้อมูลของวิธีถัวเฉลี่ยแบบง่าย ดังนี้

ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย	ราคารวม	
ต้นงวด(คงเหลือ)	1,000	4	4,000
ซื้อครั้งที่ 1	2,000	4.5	9,000
2	5,000	5	25,000
3	6,000	5.5	33,000
4	7,000	6	42,000
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	21,000		113,000

$$\begin{aligned} \text{ราคาทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วย} &= \frac{\text{ราคาทุนรวมของสินค้า}}{\text{จำนวนหน่วย}} \\ &= \frac{113,000}{21,000} \\ &= 5.38 \text{ บาท} \end{aligned}$$

สินค้าคงเหลือปลายงวด $4,000 \times 5.8 = 21,520$

ต้นทุนขายคำนวณดังนี้

สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	= 113,000
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	= 21,520
ต้นทุนขาย	= 91,480

2.3 วิธีถ่วงเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving – average Method) วิธีนี้จะมาใช้เมื่อกิจการบันทึกบัญชีตามระบบสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory system) กล่าวคือทุกครั้งที่มีการซื้อสินค้าเข้ามาใหม่จะมีการคำนวณต้นทุนถ่วงเฉลี่ยใหม่ การคำนวณจะใช้คำนวณในตารางต่อไปนี้

ตัวอย่าง จากข้อมูลกรณีตัวอย่างเดิมที่มีการซื้อมา และมีการขายไปตามลำดับดังนี้

ต้นงวด ยกมา	1,000 หน่วย	ราคาหน่วยละ	4 บาท
ครั้งที่ 1 ซื้อ	2,000 หน่วย	ราคาหน่วยละ	4.5 บาท
ขายครั้งที่ 1 จำนวน	2,500 หน่วย	ราคาหน่วยละ	6 บาท
ครั้งที่ 2 ซื้อ	5,000 หน่วย	ราคาหน่วยละ	5 บาท
ขายครั้งที่ 2 จำนวน	5,000 หน่วย	ราคาหน่วยละ	7 บาท
ครั้งที่ 3 ซื้อ	6,000 หน่วย	ราคาหน่วยละ	5.5 บาท
ขายครั้งที่ 3 จำนวน	5,500 หน่วย	ราคาหน่วยละ	7 บาท
ครั้งที่ 4 ซื้อ	7,000 หน่วย	ราคาหน่วยละ	6 บาท
ขายครั้งที่ 4 จำนวน	4,000 หน่วย	ราคาหน่วยละ	8 บาท

ต้นทุนขายและสินค้าคงเหลือปลายงวด เป็นดังนี้

ครั้งที่	รับ			จ่าย			คงเหลือ		
	ปริมาณ	@	จำนวนเงิน	ปริมาณ	๑	จำนวนเงิน	ปริมาณ	@	จำนวนเงิน
ต้นงวด							1,000	4	4,000
ซื้อ 1	2,000	4.50	9,000				3,000	4.33	13,000
ขาย 1				2,500	4.33	10,825	500	4.33	2,175
ซื้อ 2	5,000	5	25,000				5,500	4.94	27,175
ขาย 2				5,000	4.94	24,700	500	4.94	2,475
ซื้อ 3	6,000	5.50	33,000				6,500	5.45	35,475
ขาย 3				5,500	5.45	29,975	1,000	5.45	5,500
ซื้อ 4	7,000	6	42,000				8,000	5.93	47,500
ขาย 4				4,000	5.93	23,720	4,000	5.93	23,780

วิธีการคิดต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย จะคำนวณเมื่อมีการเพิ่มปริมาณสินค้าเข้ามา เช่น สินค้าต้นงวดยกมา 1,000 หน่วย ๆ ละ 4 บาท เป็นเงิน 4,000 บาท ต่อมาซื้อครั้งที่ 1 2,000 หน่วย ๆ ละ 4.50 บาท เป็นเงิน 9,000 บาท ดังนั้นปริมาณสินค้าทั้งสิ้น 3,000 หน่วย เป็นเงินทั้งสิ้นเท่ากับ 13,000 บาท คิดเป็นราคาสินค้าถ่วงเฉลี่ยต่อหน่วย เท่ากับ 4.33 บาท

($\text{ราคารวม} = \frac{13,000}{3,000} = 4.33$) ปริมาณ 3,000

3. วิธีเข้าก่อนออกก่อน (First in , First -out Method หรือ FiFo Method)

การตีราคาสินค้าคงเหลือตามวิธีนี้ถือหลักสินค้าว่าสินค้าใดที่ซื้อมาก่อนหรือผลิตก่อนจะเป็นสินค้าที่จำหน่ายออกไปก่อน ดังนั้นถ้ากิจการซื้อสินค้าเข้ามาหลายครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งราคาอาจจะไม่เท่ากันเมื่อจำหน่ายสินค้าออกไป ต้นทุนขายของสินค้าที่ขายไปนั้นจะถือว่าเป็นราคาของสินค้าที่ซื้อครั้งแรกและครั้งต่อ ๆ ไปตามลำดับ ต้นทุนของสินค้าที่คงเหลืออยู่เป็นต้นทุนที่ซื้อครั้งสุดท้ายที่ได้ขึ้นไปตามลำดับ โดยคิดว่าผู้ขายจะพยายามส่งสินค้าที่ซื้อครั้งแรก ๆ ให้ลูกค้าเพื่อมิให้สินค้าเก่าค้างสต็อก ดังนั้นการหมุนเวียนของต้นทุนสินค้า (Flow of Costs) จึงสอดคล้องกับการหมุนเวียนของตัวสินค้า ((Flow of Goods)

การคิดต้นทุนของสินค้าตามวิธีนี้ใช้ได้ทั้งระบบการบันทึกบัญชีตามระบบสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic Inventory System) และตามระบบการบันทึกบัญชีแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory System) ซึ่งราคาทุนของสินค้าคงเหลือจะใกล้เคียงกับราคาตลาดของสินค้าไม่จึงจะใช้ระบบใดบันทึกบัญชีจะให้ผลเหมือนกัน

ตัวอย่าง จากข้อมูลกรณีตัวอย่างเดิมที่มีการซื้อมาและมีการขายไปตามลำดับ ดังนี้

มกราคม 1	สินค้าคงเหลือต้นงวดยกมา	1,000 หน่วย ๆละ	4 บาท
3	ซื้อ (ครั้งที่ 1)	2,000 หน่วย ๆละ	4.50 บาท
5	ขาย (ครั้งที่ 1)	2,500 หน่วย ๆละ	6 บาท
8	ซื้อ (ครั้งที่ 2)	5,000 หน่วย ๆละ	5 บาท
12	ขาย (ครั้งที่ 2)	5,000 หน่วย ๆละ	7 บาท
16	ซื้อ (ครั้งที่ 3)	6,000 หน่วย ๆละ	5.50 บาท
20	ขาย (ครั้งที่ 3)	5,500 หน่วย ๆละ	7 บาท
25	ซื้อ (ครั้งที่ 4)	7,000 หน่วย ๆละ	6 บาท
28	ขาย (ครั้งที่ 4)	4,000 หน่วย ๆละ	8 บาท
31	จากการตรวจนับสินค้าคงเหลือ	4,000 หน่วย	

ก. วิธีบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด (Periodic Inventory System)

ตามวิธีนี้กิจการจะต้องทำการตรวจนับสินค้าคงเหลือ เมื่อวันที่ 31 มกราคม ซึ่งเป็นวันสิ้นงวด ตามตัวอย่างตรวจนับได้ 4,000 หน่วย ตรงกับยอดคงเหลือตามบัญชี และตีราคาตามราคาซื้อครั้งสุดท้ายตามลำดับขึ้นไป ส่วนต้นทุนขายคำนวณจากราคาที่ซื้อครั้งแรกตามลำดับลงมาจนถึงซื้อครั้งหลังสุดจนครบจำนวนที่ขาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย

วันที่	ปริมาณ (หน่วย)	ราคาต่อหน่วย	ราคารวม
ม.ค 1 (ยกมา)	1,000	4	4,000
3	2,000	4.50	9,000
8	5,000	5	25,000
16	6,000	5.50	33,000
25	<u>7,000</u>	6	<u>42,000</u>
	<u>21,000</u>		<u>113,000</u>

สินค้าคงเหลือปลายงวดตรวจนับได้ 4,000 หน่วย จะเป็นสินค้าที่ซื้อมาครั้งหลังสุดจำนวน 4,000 หน่วย ละ 6 บาท เป็นเงิน 24,000 บาท ส่วนสินค้าที่ขายต้นทุนขายจะเป็นดังนี้

ม.ค 1	1,000	4	4,000
3	2,000	4.50	9,000
8	5,000	5	25,000
16	6,000	5.50	33,000
25	<u>3,000</u>	6	<u>18,000</u>
	17,000		89,000

ต้นทุนขายจะเท่ากับ 89,000

ข. วิธีบันทึกสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Systems)

ตามวิธีนี้จะคำนวณต้นทุนขาย และราคาทุนของสินค้าคงเหลือทุกคราวที่มีการขายสินค้า ต้นทุนของสินค้าที่ขายและสินค้าเหลือจะมีราคาเท่ากับราคาที่สามารถคำนวณได้ตามแบบ (Periodic Inventory Systems) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ครั้งที่	รับ			จ่าย			คงเหลือ		
	ปริมาณ	@	จำนวนเงิน	ปริมาณ	๑	จำนวนเงิน	ปริมาณ	@	จำนวนเงิน
ม.ค 1							1,000	4	4,000
3	2,000	4.50	9,000				1,000	4	4,000
							2,000	4.50	9,000
5				1,000	4	4,000	500	4.50	2,250
				1,500	4.50	6,750			
8	5,000	5	25,000				500	4.50	2,250
							5,000	5	25,000

12				500 4,500	4.50 5	2,250 22,500	500	5	2,500
16	6,000	5.50	33,000				500 6,000	5 5.50	2,500 33,000
20				500 5,000	5 5.50	2,500 27,500	1,000	5.50	5,500
25	7,000	6	42,000				1,000 7,000	5.50 6	5,500 42,000
26				1,000 3,000	5.50 6	5,500 18,000	4,000	6	24,000

ต้นทุนขาย (ดูจากช่องจ่าย)

ขายครั้งที่ 1 สินค้า 2,500 หน่วย จำนวนเงิน 10,750 บาท
 2 สินค้า 5,000 หน่วย จำนวนเงิน 24,750 บาท
 3 สินค้า 5,500 หน่วย จำนวนเงิน 30,000 บาท
 4 สินค้า 4,000 หน่วย จำนวนเงิน 23,500 บาท

รวม 17,000 หน่วย 89,000 บาท

สินค้าคงเหลือ 4,000 หน่วย ๆ ละ 6 บาท เป็นเงิน 24,000 บาท

4. วิธีเข้าหลังออกก่อน (Last – in , First –out Method หรือ LiFo Method)

ราคาทุนของสินค้าที่ติดตามวิธีนี้ ถือหลักว่าสินค้าใดที่ซื้อเข้ามาครั้งหลังจะถูกจำหน่ายออกไปก่อน ดังนั้นต้นทุนขายก็คือสินค้าที่ซื้อเข้ามาครั้งหลัง ๆ สินค้าที่เหลือจะเป็นราคาของสินค้าที่ซื้อเข้ามาครั้งแรก และครั้งต่อมาจนกว่าจะครบจำนวนหน่วยของสินค้าคงเหลือ กิจการที่ใช้วิธีนี้มักจะถือว่าสินค้าที่ซื้อเข้ามาครั้งหลังจะสะดวกในการหยิบไปจำหน่ายเพราะวางอยู่ด้านบน

การคิดต้นทุนสินค้าตามวิธีนี้ใช้ได้ทั้งระบบ Periodic Inventory Systems และ Perpetual Inventory Systems

ก. วิธีนี้สินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic Inventory Systems) จากตัวอย่างเดิมสินค้าคงเหลือปลายงวด 4,000 หน่วย จะมีราคาดังนี้

วันที่	ปริมาณ (หน่วย)	ราคาต่อหน่วย	ราคารวม
ม.ค 1	1,000	4	4,000
3	2,000	4.50	9,000
8	<u>1,000</u>	5	<u>5,000</u>
รวม	4,000		18,000

สินค้าคงเหลือปลายงวด 4,000 หน่วย ราคา 18,000 บาท

ต้นทุนขายจำนวน 17,000 หน่วย จะประกอบด้วยราคาทุนของสินค้าที่ซื้อมาในงวดหลัง ๆ ดัง

นี้

วันที่	ปริมาณ (หน่วย)	ราคาต่อหน่วย	ราคารวม
ม.ค 25	7,000	6	42,000
16	6,000	5.50	33,000
18	<u>4,000</u>	5	<u>20,000</u>
	17,000		95,000

วิธีบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Systems) วิธีนี้จะคำนวณราคาทุนของสินค้าที่ขาย และราคาทุนของสินค้าคงเหลือทุกครั้ง ที่มีการจำหน่ายสินค้าออกไป จากข้อมูลเดิมการคำนวณต้นทุนขายและราคาสินค้าคงเหลือจะเป็นดังนี้

ครั้งที่	รับ			จ่าย			คงเหลือ		
	ปริมาณ	@	จำนวนเงิน	ปริมาณ	๑	จำนวนเงิน	ปริมาณ	@	จำนวนเงิน
ม.ค 1							1,000	4	4,000
3	2,000	4.50	9,000				1,000	4	4,000
							2,000	4.50	9,000
5				2,000	4.50	9,000	500	4	2,000
				500	4	2,000			
8	5,000	5	25,000				500	4	2,000
							5,000	5	25,000
12				5,000	5.50	25,000	500	4	2,000
16	6,000	5.50	33,000				500	4	2,000
							6,000	5.50	33,000
20				5,000	5.50	30,250	500	4	2,000
							500	5.50	2,750
25	7,000	6	42,000				500	4	2,000
							500	5.50	2,750
							7,000	6	42,000
26				4,000	6	24,000	500	4	2,000
							500	5.50	2,750
							3,000	6	18,000

สินค้าคงเหลือในวันสิ้นงวดประกอบด้วย (ดูจากช่องยอดคงเหลือ)

สินค้าจำนวน	500 หน่วย	ๆละ 4 บาท	= 2,000 บาท
สินค้าจำนวน	500 หน่วย	ๆละ 5.50บาท	= 2,750 บาท
สินค้าจำนวน	<u>3,000</u> หน่วย	ๆละ 6 บาท	= <u>18,000</u> บาท
รวม	4,000 หน่วย		22,750 บาท

ต้นทุนขายประกอบด้วย (ดูจากช่องจ่าย)

สินค้าจำนวน	2,000 หน่วย	ๆละ 4.50 บาท	= 9,000 บาท
สินค้าจำนวน	500 หน่วย	ๆละ 4บาท	= 2,000 บาท
สินค้าจำนวน	5,000 หน่วย	ๆละ 5 บาท	=25,000 บาท
สินค้าจำนวน	5,500 หน่วย	ๆละ 5.50บาท	=30,250 บาท
สินค้าจำนวน	<u>4,000</u> หน่วย	ๆละ 6บาท	= <u>24,000</u> บาท
รวม	17,000 หน่วย		90,250 บาท